Nemzetközi zenevásár az osztrák fővárosban

Tegnap kezdődött és vasárnap ér véget az idén első alkalommal megszervezett Euromusic Viena. A Bécsi Vásár területén rendezett nagyszabású szakmai-, közönség- és eseményvásáron stúdiók, showműsorok és színpadi bemutatók sokasága várja az érdeklődőket. A tizenegy országból érkezett nemzetközi kiállítók újdonságokat kínálnak a szórakoztató- és színpadtechnika, valamint a hangszerek világából; a nemzetközi kapcsolatok bővítésére zenei menedzsmentek és szervezetek állnak rendelkezésre; s megtekinthető egy ritkaságokból és híres gyűjtőktől származó hangszerekből álló nagy gitárkiállítás is.

A kiállítási terület mellett számos showszínpadon nemzetközi koncerteket rendeznek, és szórakoztató produkciókat mutatnak be valamennyi stílusirányzat képviseletével. Tegnap este „World and Women"-koncertet tartottak, ma a klasszikus Crossover Event, holnap pedig a Pep-Odrom zenekar várja a látogatókat. Utána Tribute to Falco címmel a legismertebb osztrák zenészek és énekesek a nemrég elhunyt popművészre emlékeznek. Szombat délután Blues és Jazz Event lesz, este Ausztria legismertebb pop-rádióadója, az „Ö3" HITPARTY-t rendez aktuális sztárokkal. A vasárnap a népzene és a slágerzene napja.

-TT-

„Showderolnak" a tévében

S vajon kicsoda? Természetesen *Fábry Sándor.* Ki is tudná ma nála jobban nyomni a sódert? Mármint, intellektuálisan. Noch dazu, tévéképesen. Mert talkshow-vezető akad bőviben, ilyen-olyan-amolyan, negédes, poéncsikaró, gatyaletolós, ripők és komolykodó, ám mindig ott csikorog mögötte a gépezet. A műviség. Az erőlködés. Az erőltetett lezserség. No, most Fábry Sándor és producere, *Kovács Kristóf* mindezt mellőzni kívánja. Természetes, majdhogynem élő és nem konzerv adást szeretnének, evégett csak egy-két nappal sugárzás előtt veszik föl a soron következő műsort, hogy minél aktuálisabb témákban merítkezzenek meg.

A tegnapi sajtótájékoztatón bemutatkozott PrimeTime magyar–amerikai produkciós iroda két társtulajdonosa, továbbá az MTV-rendező *Bánki Iván,* és mindenekelőtt a műsor lelke, Fábry Sándor, immár új, tévéshowmani minőségében. Egy éve született meg az ötlet, s a producerek menten tárgyalásba kezdtek a rádiókabaréból (és a többi) jól ismert humorista-konferansziéval, s idén márciusban be is mutattak három tévécsatorna képviselői előtt egy próbaadást, minekutána az MTV ráharapott. A sorozat, melyet reményeik szerint évekre terveznek, ma este fél kilenckor indul az 1-es csatornán. Az Esti Showder kéthetenként, csütörtök este azonos időben jelentkezik, egyórás terjedelemben. Nincs szándékukban vetélkedni egyik talkshow-val sem, piacon élünk, kiki mérettessék meg. Egy eleddig szokatlan, igényesebb, kulturált műsort szeretnének, amelyben a szellemi muníció pótolná a látványos ötleteket, amire nem futná a pénzükből. Az intellektuális humor, az elmés tartalom vonzaná a képernyőhöz a nézőket. Nem akarnak ebből alábbadni, ha a nézettség igazolja, sokáig él majd az Esti Showder, ha nem, abbahagyják, semmint a „gatyaletolás" irányába fordulnának. Minthogy ragaszkodnak egy bizonyos stílushoz, remélik, adásuk közönségnevelő is lesz. Azokhoz a nézőkhöz szeretnének szólni, jelentette ki Fábry, akik már be sem kapcsolják a tévékészüléket, annyira nézhetetlennek ítélik a műsorokat. Gegcsapatában részt vesz néhány frissen föltűnt, tehetséges fiatal, akik a Humorfesztivál szerzői csapatában díjat nyertek (*Litkay Gergely, Tóth Tibor, Kövesdy Miklós* és mások).

A költségvetés mintegy hatvan százalékát az MTV teszi ki, a többit hirdetésekből kell kigazdálkodniuk. De így is nagyságrenddel olcsóbban dolgoznak, mint a többi talkshow stábja.

Fábry Sándor – és állandó kísérője, Bubi kutya – mellett föltűnnek majd a meghívottak. Jobbára két közismert művész meg egy szellemi kuriózumokat kínáló vendég. A ma esti sorozatnyitó adásban *Gregor József* a fővendég. A későbbiekben láthatjuk *Udvaros Dorottyát,* s szándékában áll meghívni többek között *Sándor Györgyöt* is.

A 420-440 főt befogadó teremben, ahol a felvétel zajlik, a központi jegyirodában vásárolhatók jegyek. Induljon hát a Showder!

METZ

Balettgála világsztárokkal

Hattyútánc és akrobatika

A karmester hirtelen szaltót vet, frakkjának fecskeszárnyai szétröppennek. Aztán talpra szökkenve, hevesen folytatja a dirigálást. Nem, nem koncertbeszámolót írok – a nem létező zenekar előtt hajlongó karnagy a Budapesti Nemzetközi Balettgála hírneves szólótáncosa, a Wiesbadeni Opera Moszkvából elszármazott művésze, *Dmitrij Szimkin* karikírozza így az „elszállt" dirigenseket. Akrobatikus bravúrral, páratlan komikusi adottsággal jeleníti meg a saját mozdulataiba mámorosodott karmester hatásvadász handabandázását. A „ziccer-szóló" frenetikus sikert aratott az Operaházban.

A jótékonysági céllal rendezett gála többi műsorszáma gáláns pas de deux-k és különleges duettek sorát kínálta világsztárok és hazai kiválóságok előadásában, *Harangozó Gyula* összeállítása alapján.

Virtuóz lábtechnikával, szédületes csizmakopogással, sarkantyúpengetéssel ropja a temperamentumos argentin gauchót a moszkvai Mojszejev Táncegyüttes három szólistája. Akár a bikaviadalok torreádorainak akrobatikus ügyességével is vetekedhetnének.

Az est egyik pompás kettősével nyűgöz le a Piaf-sanzonokra koreografált Dalok fekete-fehérben, a bécsi Staatsoper balerinájának, *Irina Lebegyevának* és a Nürnbergben élő *Nasha Thomasnak* az előadásában. Ez utóbbi fekete bőrű táncosnő fehér mezben, Lebegyeva feketében, a szimmetria-aszimmetria, párhuzam és ellentét stációin át sugallja a dalok hangulatát, a mozdulatok végeláthatatlan variációját (*Myriam Naisy* koreográfiájában). A fájdalmas magány vonaglik Nasha Thomas kígyóhajlékony szólójában (Örök lélek). *Pongor Ildikó* minden porcikájában az elválás kárhozatával küzd *Juronics Tamás* oldalán. A búcsú fájdalma szólal meg a Szegedi Kortárs Balett vezetőjének koreográfiájában és előadásában (Adios). A Grosexben pedig épp ellenkezőleg, a groteszk átváltozások komikumát, a nemek fonák kapcsolatait karikírozzák ugyanők. Mi tagadás, átütőbb mozgáskompozíciót vártunk volna a világhírű táncos-koreográfus Myriam Naisy és *Nicolas Maye* kettősétől, akik egyébként két ember szoros testi-lelki összetartozását képezték le „Fehér ember alszik" című duettjükben. E modernebb hangvételű sikerszámok szerencsésen vezethetik rá a klasszikus baletten nevelkedett budapesti nézőket a korszerű táncművészet ízeire.

Az est többi részét a hagyományos pas de deux-k színesítik, kezdve a máris pályája csúcsára érkezett, fiatal *Popova Aleszjának* és partnerének, a hasonlóképp tehetséges, világjáró *Ahmetovnak* (aki épp a Budapesti Nurejev Balettversenyen nyert aranyérmet 1994-ben) Don Quijote-nagykettősétől, *Lisa Pavane* és a New-York-i *Giuseppe Picone* elegáns Fekete hattyú-pas de deux-jéig, beleértve a technikai tökéllyel, remek stílusérzékkel brillírozó *ifj. Nagy Zoltán* és a japán *Mami Mori* (Masako Ohya Osaka Ballet) parádés fölléptét A kalóz egyik jelenetében. Csupa olyan elkoptatott jelzőt használhatnánk, mint kecsesség, hajlékonyság, elegancia – holott lüktető életet leheltek a Petipa fémjelezte, közismert nagykettősök veretes klasszicitásába.

METZ KATALIN

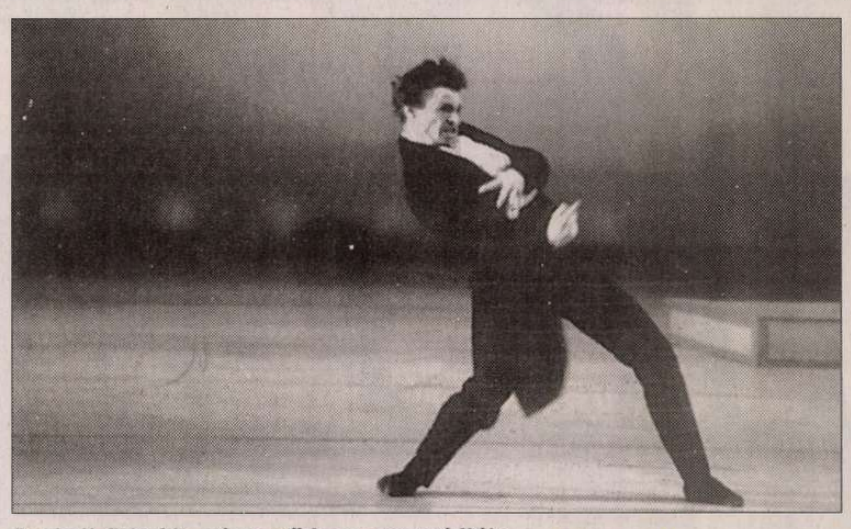

Dmitrij Szimkin népszerű karnagyparódiája

Lapozz föl, és leszek

Baka István-emlékest az Irodalom Házában

Családias légkörben idézték *Baka István* emlékét a Magyar Irodalom Házában. A fiatalon elhunyt költő most lenne 50 éves: ebből az alkalomból valottak barátok, ismerősök, hogy élővé tegyék a jóváthetetlent, visszapergessék a régi évtizedeket.

Zalán Tibor költő megismerkedésüket elevenítette föl, a kedves Kincskereső című gyereklap szerkesztőségét. *Darvasi László* íróhoz az ember állt közelebb, az esendő férfi, akit nagyon lehetett szeretni. *Móser Zoltán* fotóművész most megjelent albumáról beszélt, hogyan keresett helyszíneket a versekhez közös szülővárosukban, Szekszárdon. *Merő Béla* szerint a magyar színház súlyos hibája, hogy sok érdeklődő írót távol tartott, pedig Baka ilyen művei is fontosak, csak föl kell fedezni a mondatok mögötti erős érzelmi töltéseket. *Lengyel Balázs* a költő első köteteiről vallott, hogyan írta bele kritikai megjegyzéseit. Az irodalomtörténész definíciójában Baka nemzeti klasszikus, aki másik nagy költőnkkel, *Pilinszkyvel* tart rokonságot. Szenvedő volt mind a kettő, az élet szörnyűsége és az ember megkínzottsága miatt. *Pete György,* az Életünk főszerkesztője keserűen ismerte be, milyen későn vette észre a remek prózaírót, a Szekszárdi mise értékeit. *Gacsályi József* könyvet írt, azzal a szándékkal, hogy a Baka-költészet iránt érdeklődő fiataloknak adjon értő kalauzt.

Kováts András Ferenc a költőtárs meghittségével idézte 1990-es első találkozásukat. A bűnről és a megváltásról szól ez a veretes és súlyos költészet, és nem illeszkedik a mai magyar irodalomba. *Csordás Gábor,* a Jelenkor Kiadó vezetője, aki legutóbb Baka összegyűjtött verseit gondozta, a költő radikalizmusát emelte ki első helyen, *Szakály Péter* opeaénekes életigenlését; *Szőke Katalin* a fordításkötet mielőbbi megjelentetését szorgalmazta... *Szakolczay Lajos,* a Kortárs szerkesztője meleg szavakkal idézte Baka emberi alakját, vívódó életét, hogy semmilyen divat sem térítette el maga választotta útjáról. „Íze, színe, hangulata van minden versének – mondta. – Igaz, ő is kiitta Háry búcsúpoharát, de ez csak a költő vidám tréfája, mert ha fölnézünk az éjszakai égre, ott ragyog fönt: egy fényes csillag tündököl fölöttünk örökké!"

A Balogh József vezette emlékműsort a Magyar Televízió kettes csatornáján láthatjuk szeptember 12-én, szombaton délután 5 órakor.

FENYVESI FÉLIX LAJOS

Száky Sándor képei

Emlékkiállítást rendeztek *Száky Sándor* festőművész alkotásaiból a Budatétényi Galériában (XXII. ker., Nagytétényi út 35.). A tárlat szeptember 20-ig látogatható.

Textilbiennálé

A világ 30 országából 250 művész több mint 300 alkotását vonultatja fel az a nagyszabású tér- és faltextil-, alkalmazott-textil- és miniatűrtextil-, valamint zászlóbiennálén, amely a napokban nyílt, s amelyet október 31-ig tekinthetnek meg az érdeklődők a Szombathelyi Képtárban.

Ocsúdó magyarság

A Néppel a nemzetért szellemi mozgalom programsorozata keretében *Varga Domokos* író tart előadást Ocsúdó magyarság, avagy *Karácsony Sándor* emlékezete címmel szeptember 24-én, délután 17.15-kor a TESZ székházában (XII. ker., Szoboszlai u. 2–4.). A belépés ingyenes.

Sisi-emlékkiállítás

Erzsébet királyné halálának 100. évfordulója alkalmából emlékkiállítást rendeztek az Art-X Galériában (I. ker., Hess András tér 1–3., Budapest Hilton). A rendezők minden nap 10-től 18 óráig várják az érdeklődőket.

Hiányos tér-képek

Gulyás Zsolt képzőművész alkotásaiból nyílt kiállítás Hiányos tér-képek címmel a Fiatal Művészek Stúdiójában (V. ker., Kálmán Imre u. 16.). A tárlat szeptember 18-ig látogatható.

Shakespeare színészképző

„Az 1998 augusztusában alakult Shakespeare Színművészeti Akadémia felvételt hirdet az 1998 szeptemberében induló I. évfolyamára színész szakon. A képzés nappali tagozatos, 3 éves időtartamú, amelynek sikeres befejezésével színész minősítődiploma szerezhető. Jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik már rendelkeznek érettségivel, és 23. életévüket nem töltötték be. A felvételi időpontja 1998. szeptember 19-én 10.00–15.00 óra. Helye: Budapest VII., Jósika utca 23/a. További információt a 385-1923 telefonszámon kaphat."

SZÉLESVÁSZON

Jók meg rosszak Délen

Lehet arra nem emlékezni, hogy a spagettiwestern immár akár klasszikusnak is nevezhető mestere, *Sergio Leone* a dollár-trilógia harmadik darabjának ezt a címet adta: A Jó, a Rossz és a Csúf? S hogy az 1966-os film főszereplője, az idézőjelben értendő Jó, azaz Joe, a Szőke az ezzel a trilógiával befutott *Clint Eastwood* volt?

Elszaladt azóta csekély harminckét év. A hallgatag westernhős eljátszotta vagy negyven film főszerepét (a felét maga is rendezte, mint a négy Oscaros Nincs bocsánatot vagy az A szív hídjait), s most, két évnyire a hetventől, ahhoz az amerikai Délhez fordult témáért, amelyet mindig is szeretett. Vonzódásában feltehetőleg az is szerepet játszott, hogy fiatalkori egyik filmkedvence volt az Elfújta a szél.

Az új film, az Éjfél a Jó és a Rossz kertjében, Georgiába visz bennünket. Az Elfújta a szél írónője, *Margaret Mitchell* is az állam fővárosában, Atlantában látta meg a napvilágot, s itt volt a bestseller regény filmváltozatának a díszbemutatója 1939 decemberében. (A regény és a film is Georgiában játszódik.)

Eastwood Délje persze már más. Savannah, filmjének városa épületeiben, parkjaiban, egész atmoszférájában őrzi még a régi Dél hangulatát, s lakói között a szürke emberek is, és főleg a különcök, másképp azok, mintha valahol északon élnének. De ha valaki a nosztalgikus felszín alá pillant, amint az a legnyugatabb Nyugatról, New Yorkból érkezett újságírónak, az elegáns, előkelő, de legalábbis sznob Town and Country folyóirat munkatársának, John Kelsónak (*John Cusack*), ha nem is a saját jószántából, megadatik, rá kell jönnie: odalent Délen is éppúgy vannak jók, rosszak és csúfak, mint bárhol máshol az Államokban, s szerte a világban. És ezek a jók, rosszak és csúfak nemcsak hogy mindenhol nagyjából egyformák, hanem akár annak a régi westernnek a modern, „civil" variánsaként is tekinthetők.

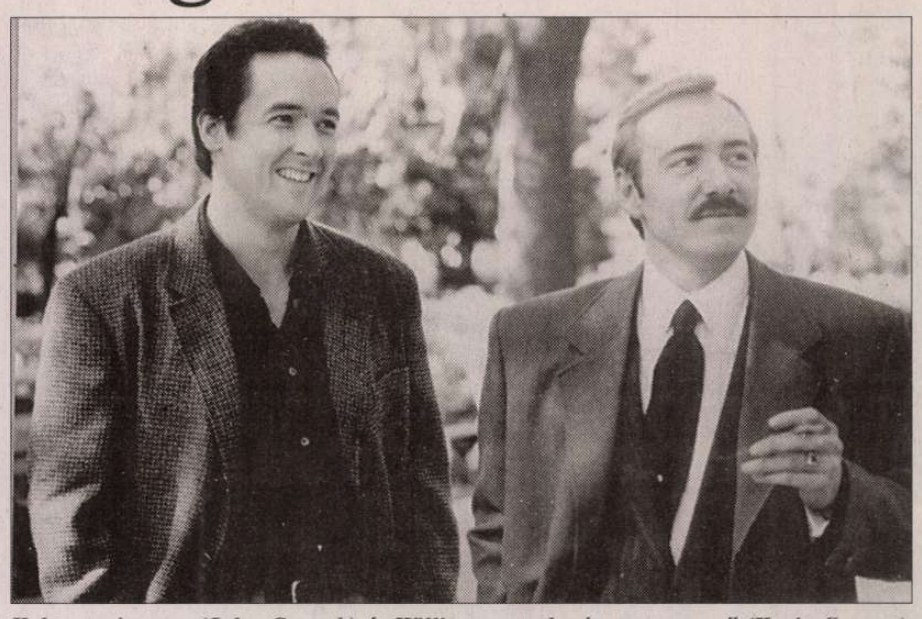

Kelso, a riporter (John Cusack) és Williams, az elegáns nagymenő (Kevin Spacey)

FOTÓ: ARCHÍV

Savannah nagymenője, a dúsgazdag műgyűjtő, régiségkereskedő és öreg épületek restaurátora, Jim Williams (*Kevin Spacey*) karácsonyonként látványos, procc- és pénzfitogtató fogadást szokott adni a város jobb köreinek. Kelso erről akarja tudósítani a lapját. Csakhogy a műkincsektől roskadozó kis palotában, Williams otthonában az a malőr történik, hogy valaki meggyilkolja a nem éppen kisangyal Billy Hansont, aki szoros kapcsolatban állt a ház urával. A gyanú Williamsre terelődik, és szép lassan fény derül a gyilkosság indítékaira is. Billy a homoszexuális Williams szeretője volt, és ő, lehet hogy önvédelemből, de lehet hogy féltékenységből lőtte le a fiút.

Innentől kezdve a film átvált nosztalgikus meséből bűnügyi és tárgyalási sztoriba. Eastwood azonban olyan finoman oldja meg az átvezetést, hogy alig vesszük észre. Ugyanakkor egy percig sem akar ítélkezni, nem óhajt erkölcsi klapanciákkal traktálni bennünket. Végigvezet egy történetet, amelyben annak belső logikája révén bomlanak ki a cselekmény mozzanatai, fordulatai, s formálódnak a karakterek. Azt azonban nem állhatja meg, hogy egy jó adag misztikumot és mágiát bele ne keverjen; ennyi talán kötelező is egy, a Délen játszódó filmben. Mindenesetre a New York-i fiú olyannyira belekóstol a Dél világába, hogy ott is marad Savannahban, nem utolsósorban a csinos szőke Mandy (*Alison Eastwood* – a Mester lánya) kedvéért. Williams pedig hiába kap felmentő ítéletet, a mágikus erők utolérik.

Jó színészekkel, tartózkodó tónusban, elegánsan elmesélt történet, erős atmoszféra, nagyon jó fényképezés (*Jack N. Green* volt a Nincs bocsánat, A szív hídjai, s még vagy három másik Eastwood-film operatőre is) – ez a film kellemesen más színfolt, mint a feltartózhatatlanul nyomuló akció- és katasztrófafilmek. És van benne valaki – a transzvesztita énekes-színész, *Lady Chablis* –, aki egyszerűen frenetikus. Önmagát játssza, a gátlástalan, szókimondó, mindenkinek kellemetlen homoszexuálist. (A Lady egyébként a Miss Gay World címmel is büszkélkedhet.) Harsány természetességgel és kihívó exhibicionizmussal vállalja magát, s ezért, bármily különös is, a felszínen konzervatívan erkölcsösnek mutatkozó, ám a valóságban mélyen erkölcstelen Savannahban tulajdonképpen ő az egyetlen feddhetetlen személy.

TAKÁCS ISTVÁN